

Câu 1: (4 điểm)

Làm rõ những điểm khác biệt về điều kiện tự nhiên, thời gian xuất hiện, nền tảng kinh tế và thể chế chính trị giữa các quốc gia cổ đại phương Đông và các quốc gia cổ đại phương Tây.

Câu 2: (4 điểm)

Nguyên nhân, điều kiện và hệ quả của các cuộc phát kiến địa lí thế kỉ XV-XVI?

Câu 3: (5 điểm)

Sự phát triển về giáo dục, văn học, nghệ thuật của quốc gia Đại Việt trong các thế kỷ X - XV? Nguyên nhân của sự phát triển đó?

Câu 4: (3 điểm)

Phân tích nguyên nhân thắng lợi của quân và dân Đại Việt trong cuộc kháng chiến chống Mông - Nguyên thế kỉ XIII.

Câu 5: (4 điểm)

Phong trào nông dân Tây Sơn cuối thế kỉ XVIII có những đóng góp gì cho lịch sử dân tộc?

----- Hết -----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm!

Họ tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

ĐÁP ÁN CHÍNH THỨC

HƯỚNG DẪN CHẤM VÀ THANG ĐIỂM

(*Hướng dẫn chấm gồm: 04 trang*)

1. Thí sinh trả lời theo cách riêng (về bố cục và câu chữ) nhưng đáp ứng được yêu cầu cơ bản như trong Hướng dẫn chấm thì vẫn cho đủ điểm.
2. Thí sinh vận dụng được kiến thức cơ bản từ những tài liệu ngoài SGK thì được khuyến khích cho thêm điểm, nhưng không được vượt quá điểm của từng câu và của toàn bài.

Câu	Nội dung	Điểm
1	<i>Làm rõ những điểm khác biệt về điều kiện tự nhiên, thời gian xuất hiện, nền tảng kinh tế và thể chế chính trị giữa các quốc gia cổ đại phương Đông và các quốc gia cổ đại phương Tây.</i>	4,0
	<i>1. Điều kiện tự nhiên.</i> - Các quốc gia cổ đại phương Đông xuất hiện trên lưu vực các con sông lớn..., có nhiều điều kiện thuận lợi cho cuộc sống của con người...	0,5
	- Các quốc gia cổ đại phương Tây xuất hiện trên bờ Bắc Địa Trung Hải, bao gồm bán đảo và nhiều đảo nhỏ, phần lớn lãnh thổ là núi và cao nguyên..., có những khó khăn nhất định cho cuộc sống của con người...	0,5
	<i>2. Thời gian xuất hiện.</i> - Các quốc gia cổ đại phương Đông xuất hiện sớm, khoảng thiên niên kỉ IV-III TCN...	0,5
	- Các quốc gia cổ đại phương Tây xuất hiện muộn hơn, khoảng đầu thiên niên kỉ I TCN...	0,5
	<i>3. Nền tảng kinh tế.</i> - Nền tảng kinh tế của các quốc gia cổ đại phương Đông là nông nghiệp thủy lợi...	0,5
	- Nền tảng kinh tế của các quốc gia cổ đại phương Tây là công thương nghiệp...	0,5
	<i>4. Thể chế chính trị.</i> - Thể chế chính trị của các quốc gia cổ đại phương Đông là chuyên chế cổ đại...	0,5
	- Thể chế chính trị của các quốc gia cổ đại phương Tây là dân chủ chủ nô...	0,5
2	<i>Nguyên nhân, điều kiện và hệ quả của các cuộc phát kiến địa lí thế kỉ XV-XVI?</i>	4,0

	<p><i>1. Nguyên nhân, điều kiện.</i></p> <p>- Sự phát triển nhanh chóng của lực lượng sản xuất đã làm cho nhu cầu về hương liệu, vàng bạc, thị trường ngày một tăng.</p>	0,5
	<p>- Từ thế kỷ XV, việc buôn bán trực tiếp với các nước phương Đông bị ách tắc do con đường giao lưu buôn bán qua Tây Á và Địa Trung Hải bị người Ả- rập độc chiếm.</p>	0,5
	<p>- Chế độ phong kiến tập quyền đã tạo ra những điều kiện cho các cuộc thám hiểm được tiến hành nhanh chóng.</p>	0,5
	<p>- Vào thời gian đó khoa học - kỹ thuật đã có những tiến bộ đáng kể. Các nhà hàng hải bắt đầu nghiên cứu các dòng hải lưu và hướng gió, la bàn được sử dụng...vẽ được các bản đồ, kĩ thuật đóng tàu có những tiến bộ mới...</p>	0,5
	<p><i>2. Hệ quả.</i></p> <p>- Đem lại cho con người những hiểu biết về các con đường, vùng đất, dân tộc chưa được phát hiện trên thế giới.</p>	0,5
	<p>- Mở mang tri thức khoa học cho con người (hiểu biết về hình thể trái đất, bề rộng trái đất và về các hành tinh). Phát kiến địa lí thực sự là một cuộc <i>cách mạng</i> trong lĩnh vực giao thông và tri thức.</p>	0,5
	<p>- Tạo ra sự tiếp xúc giữa các nền văn minh văn hóa, đặc biệt là sự giao lưu văn hóa Đông - Tây. Tạo ra những thị trường mới, đem về cho giai cấp tư sản châu Âu những nguồn hương liệu, gia vị, vàng bạc quý giá từ đó thúc đẩy kinh tế châu Âu phát triển.</p>	0,5
	<p>- Tuy nhiên các cuộc phát kiến địa lí đã làm nảy sinh quá trình cướp bóc thuộc địa và buôn bán nô lệ.</p>	0,5
3	<p><i>Sự phát triển về giáo dục, văn học, nghệ thuật của quốc gia Đại Việt trong các thế kỷ X-XV? Nguyên nhân của sự phát triển đó?</i></p>	5,0
	<p><i>1. Sự phát triển.</i></p> <p>- Giáo dục</p> <p>+ Do nhu cầu xây dựng nhà nước và nâng cao dân trí, các nhà nước đương thời đều quan tâm đến giáo dục. Chữ Hán trở thành chữ viết chính thức.</p>	0,5
	<p>+ Nhà Lý lập Văn Miếu ở kinh đô Thăng Long (1070), đắp tượng Khổng Tử, Chu công,... Thời Trần, các khoa thi được tổ chức đều đặn hơn, đặt lệ lấy "Tam khôi" quy định rõ nội dung học tập, mở rộng Quốc Tử Giám... Nhà Lê quy chế thi cử được ban hành rõ ràng, ba năm có kỳ thi Hội, chọn Tiến sĩ, dựng bia ghi tên Tiến sĩ...</p>	0,5
	<p>- Văn học</p>	

	+ Từ thời Trần văn học dân tộc ngày càng phát triển. Hàng loạt bài thơ, hịch, phú nổi tiếng như Nam quốc sơn hà, Hịch tướng sĩ, Bình Ngô đại cáo,... vừa thể hiện tài năng văn học vừa toát lên niềm tự hào dân tộc và lòng yêu nước sâu sắc.	0,5
	+ Thế kỷ XI-XII, chữ Nôm ra đời... Đến thế kỷ XV, văn học chữ Hán và chữ Nôm đều phát triển với sự xuất hiện hàng loạt tập thơ của Nguyễn Trãi, Lê Thánh Tông...	0,5
	- Nghệ thuật + Cung điện, tháp, đền đài, thành được xây dựng...; những công trình kiến trúc Phật giáo xây dựng khắp nơi như: chùa Một cột, chùa Dâu, tháp Báo Thiên, Phổ Minh...	0,5
	+ Nghệ thuật điêu khắc tinh tế, độc đáo với nhiều loại hình khác nhau như chân bệ cột hình hoa sen, những bức phù điêu khắc hình rồng nổi cuộn trong lá đề...	0,5
	+ Nghệ thuật sân khấu như ca múa nhạc: chèo, tuồng, múa rối phát triển. Âm nhạc với nhiều nhạc cụ: trống cơm, sáo tiêu, đàn cầm...	0,5
	2. Nguyên nhân phát triển. - Sự phát triển về các mặt chính trị, kinh tế... của các triều đại Lý, Trần, Lê tạo tiền đề cho các mặt giáo dục, văn học, nghệ thuật phát triển.	0,5
	- Các triều đại phong kiến đều có những chính sách tạo điều kiện cho các hoạt động này phát triển...	0,5
	- Sự sáng tạo của nhân dân ta trong sản xuất, trong đấu tranh nhằm gìn giữ, bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa của dân tộc...	0,5
4	<i>Phân tích nguyên nhân thắng lợi của quân và dân Đại Việt trong cuộc kháng chiến chống Mông - Nguyên thế kỷ XIII.</i>	3,0
	- Nguyên nhân chủ yếu quyết định thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mông - Nguyên là lòng yêu nước và tinh thần đoàn kết toàn dân... (<i>dẫn chứng minh họa</i>).	1,5
	- Nhà Trần có đội ngũ tướng lĩnh xuất sắc, nòng cốt lại chính là các tướng trong hoàng tộc nhà Trần mà nổi bật nhất là Trần Quốc Tuấn (dù xuất thân quyền quý nhưng các hoàng tử, thân tộc nhà Trần, ngoài lòng yêu nước và bảo vệ quyền lợi dòng tộc, số lớn là những người có thực tài cả văn lẫn võ. Thật hiếm dòng họ cai trị nào có nhân tài nổi bật và nhiều chiến công như Trần Thủ Độ, Trần Quốc Tuấn, Trần Quang Khải, Trần Nhật Duật, Trần Khánh Dư, Trần Quốc Toản...). Thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mông - Nguyên gắn liền với tinh thần hi sinh, quyết chiến quyết thắng của toàn dân mà nòng cốt là	

	quân đội nhà Trần. Thắng lợi đó cũng gắn liền với đường lối chiến lược chiến thuật đúng đắn, sáng tạo của nhà Trần... <i>(dẫn chứng minh họa)</i> .	1,5
5	Phong trào nông dân Tây Sơn cuối thế kỉ XVIII có những đóng góp gì cho lịch sử dân tộc?	4,0
	1. Đánh đổ chính quyền chúa Nguyễn ở Đàng Trong và chính quyền Lê - Trịnh ở Đàng Ngoài bước đầu thống nhất đất nước. Từ năm 1776 - 1783, quân Tây Sơn tấn công tiêu diệt lực lượng cát cứ của chúa Nguyễn ở Đàng Trong. Từ 1786 - 1788, quân Tây Sơn đánh đổ hai tập đoàn phong kiến Lê - Trịnh ở Đàng Ngoài, bước đầu thống nhất đất nước...	1,5
	2. Kháng chiến chống ngoại xâm bảo vệ nền độc lập dân tộc. Năm 1785, dưới sự chỉ huy của Nguyễn Huệ, quân Tây Sơn đánh tan 5 vạn quân Xiêm. Năm 1789, dưới sự chỉ huy của Hoàng đế Quang Trung, quân Tây Sơn đánh bại 29 vạn quân Thanh... <i>(dẫn chứng minh họa)</i> .	1,5
	3. Xây dựng vương triều mới với nhiều chính sách tiến bộ. Cuối năm 1788, trước khi lên đường ra Bắc đánh quân Thanh, Nguyễn Huệ lên ngôi Hoàng đế (Quang Trung). Sau khi đánh thắng quân Thanh, Nguyễn Huệ chính thức xây dựng vương triều theo chế độ quân chủ chuyên chế với nhiều chính sách tiến bộ... <i>(dẫn chứng minh họa)</i> .	1,0

----- Hết -----